

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 640/2024
16.07.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из села ..., чији је пуномоћник Владимир Мишковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, коју заступа Државно правобранилаштво, ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4912/22 од 20.09.2023. године, у седници одржаној дана 16.07.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4912/22 од 20.09.2023. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 23/20 од 09.06.2022. године, ставовима првим и другим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је тужена обавезана да му на име стицања без основа по основу неисплаћеног додатка за туђу негу и помоћ, као и по основу неисплаћеног ортопедског додатка за период од маја 2014. године закључно са фебруаром 2018. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе наведено у овим ставовима изреке. Ставовима трећим и четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио да се тужена обавезе да му на име стицања без основа по основу неисплаћеног додатка за туђу негу и помоћ, као и по основу неисплаћеног ортопедског додатка за период од марта 1999. године закључно са априлом 2014. године исплати појединачне месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког износа до исплате, ближе наведено у овим ставовима изреке. Ставом петим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове поступка од 351.750,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4912/22 од 20.09.2023. године, ставом првим изреке, одбијене су жалбе тужиоца и тужене и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом, другом, трећем и четвртном изреке. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу петом изреке

првостепене пресуде, тако што је тужена обавезана да тужиоцу накнади трошкове првостепеног поступка од 492.750,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до исплате. Ставом трећим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11... 18/20 и 10/23 – други закон), Врховни суд је нашао да ревизија тужене није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоцу је решењем Центра за социјални рад Приштина од 18.12.1974. године, као цивилној жртви рата са 100% повреде, признато право на цивилну инвалиднину од 410,00, динара месечно, као и додатак за туђу негу и помоћ од 840,00 динара, а којим решењем је дерогирано решење од 01.04.1971. године и предвиђено да наведени износ тужиоцу припада од 01.01.1974. године, док се ово право не умањи, увећа или укине. Решењем РС АП Косово и Метохија, Скупштина Града Приштина, Секретаријат за здравство, борачку, социјалну и дечију заштиту од 18.06.1997. године, тужиоцу је на име признатог својства цивилног инвалида рата I групе са 100% телесног оштећења трајно, признато право на додатак за негу и помоћ од стране другог лица I степена од 1.586,00 динара, док право на ортопедски додатак није опредељено, док је решењем од 24.04.1997. године тужиоцу признато право на ортопедски додатак (ближе наведено у нижестепеним одлукама). Почев од 01.03.1999. године, тужена је обуставила исплату по наведеним решењима из разлога што је целокупна администрација, па и део службе тужене, стављена у надлежност Међународних снага на Косову и Метохији. Оценом налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке, допунског налаза и мишљења, као и изјашњења вештака, утврђено је да тужиоцу за период од 01.03.1999. године до 28.02.2018. године припада и то: по основу ортопедског додатка 3.257.575,45 динара, а на име додатка за туђу негу и помоћ 11.233.018,80 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су делимично усвојили тужбени захтев, применом одредаба чланова 172. и 376. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО), и закључили да је тужена одговорна за штету коју је тужилац претрпео услед незаконитог рада њеног надлежног органа на основу одредбе члана 172. ЗОО, јер је тужена била у обавези да тужиоцу исплаћује припадајуће месечне износе на име ортопедског додатка и додатка за туђу негу и помоћ све док за то постоје законом прописани услови, али је без оправданог разлога престала са исплатом накнада, чиме је тужиоцу причинила штету коју је дужна да надокнади. Додатна аргументација нижестепених судова је да тужена није доказала да је код тужиоца наступила нека промена која утиче на коришћење и престанак права у ком случају би обустава исплате била у складу са законом.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 21. Закона о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца („Службени лист СРЈ“ бр 24/98, „Службени гласник РС“ бр 101/2005 ... 111/2009), важећем у време престанка исплате предметне накнаде, прописано је да су основна права војног инвалида, између осталог лична инвалиднина, додатак за негу и помоћ, ортопедски додатак, а да се проценат војног инвалидитета (члан 24. став 2), одређује трајно или привремено, сразмерно оштећењу организма које је настало као последица ране, повреде, озледе или болести задобијене под околности утврђене овим законом. Одредбом члана 25. истог закона, прописано је да се према проценту инвалидитета, војни инвалиди разврставају у 10 група војног инвалидитета и то: прва група – инвалиди са 100% инвалидитета, којима је за редован живот потребна нега и помоћ. На основу одредбе члана 28. став 1. Закона о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца, накнада на име личне инвалиднине се одређује у месечним износима. Лична и породична инвалиднина, додатак за негу и помоћ, ортопедски додатак, исплаћује се по истеку месеца за који се врши исплата (члан 71). Законом о изменама и допунама Закона о основним правима бораца, војних инвалида и породица палих бораца („Службени гласник РС“ бр 50/18) који је ступио на снагу 07. јула 2018. године, измењен је члан 71. закона који сада гласи: лична, породична и увећана породична инвалиднина, додатак за негу и помоћ, ортопедски додатак и накнада за време незапослености, усклађује се једном годишње према кретању просечне годишње зараде, без пореза и доприноса у Републици Србији, у претходној години, на основу објављених података републичког органа надлежног за послове статистике и исплаћује се уназад.

Одредбом члана 172. став 1. ЗОО, прописано је да правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези у вези са вршењем својих функција.

У конкретном случају, неправилним радом органа тужене, тужиоцу је причињена штета јер му у периоду од 01.03.1999. године до 28.02.2018. године није исплаћиван додатак за помоћ и негу од стране другог лица и ортопедски додатак, при чему је тужилац остварио право на исплату тих накнада на основу коначних решења надлежног органа туженог, па је тужена дужна да тужиоцу причињену штету накнади у висини утврђеној оценом налаза и мишљења вештака, за период за који његово потраживање није застарело, почев од маја 2014. године, у смислу одредбе члана 376. у вези члана 186. Закона о облигационим односима.

Неосновани су наводи ревизије тужене да је материјално право погрешно примењено јер се овде ради о повременим потраживањима на које камата може да тече само од дана подношења тужбе, на основу одредбе члана 279. став 3. ЗОО. Супротно тим наводима ревизије тужене, основ потраживања тужиоца није исплата повремених потраживања већ накнада штете због незаконитог рада органа тужене, на основу одредбе члана 172. став 1. ЗОО. Пошто се обавеза накнаде штете сматра доспелом од тренутка настанка штете, на основу одредбе члана 186. Закона о облигационим односима, следи да је тужена у доцњи од дана када је тужиоцу требало да исплати предметне накнаде, а то је 25-ти у наредном месецу за претходни месец, па од тог дана, а не од дана подношења тужбе суду, тужена тужиоцу дугује камату, на основу одредбе члана 277. став 1. истог Закона.

Неосновани су наводи ревизије тужене да тужилац није доставио коначно решење о признавању права на инвалиднину за утужени период. Супротно томе, из

стања у предмету следи да је тужилац суду доставио решење од 18.12.1974. године, којим му је као цивилној жртви рата са 100% повреде, признато право на цивилну инвалиднину од 410,00, динара месечно, као и додатак за туђу негу и помоћ од 840,00 динара. Правилан је закључак нижестепених судова о правном дејству решења којим је тужиоцу утврђено ово право. Код чињенице да је тужилац остваривао примања по основу који је утврђен тим решењима, на туженој је био терет доказивања да су решења стављена ван снаге пре истека периода за који је потраживање досуђено.

Имајући у виду наведено, Врховни суд је применом члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа-судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић